

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

6. januar 2025

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 93 til FIU alm. del af 6. december

Spørgsmål 93

Vil ministeren oversende sit talepapir fra samråd om Økonomisk Redegørelse, december 2024 afholdt den 6. december 2024, jf. FIU alm. del - samrådssp. H?

Svar

Talepapir til samråd d. 6. december 2024 er vedlagt i bilag 1.

Det bemærkes, at det talte ord gælder.

Med venlig hilsen

Stephanie Lose
Økonomiminister

Bilag 1 – Økonomiministerens talepapir til samråd i FIU d. 6. december 2024

Tak for ordet. Jeg vil i dag præsentere konklusionerne i den nyeste Økonomiske Redegørelse, som vi offentliggjorde i går.

Og lad mig starte med at sige: Dansk økonomi står fortsat stærkt.

Vi har høj vækst, høj beskæftigelse og stigende købekraft. Det er status på økonomien netop nu, men det er også beskrivende for udsigterne i de kommende år.

Det er bestemt ikke en selvfølge. Mange af vores nabolande har oplevet en betydeligt svagere udvikling i de seneste år. I både Tyskland og Sverige har økonomien eksempelvis stået helt stille i mere end to år.

Den svage udvikling i vores nabolande skal blandt andet ses i lyset af de store rentestigninger, som har været nødvendige for at bringe inflationen ned.

Det har også svækket dele af dansk økonomi, men samlet set har økonomien vist sig at være særdeles robust.

I Danmark er inflationen aktuelt på 2 pct. Og inflationen har ligget stabilt omkring eller under 2 procent i 15 måneder.

Mange steder i udlandet er inflationen nu også kommet ned og er omkring 2 pct. Det er tæt på centralbankernes målsætning. Det har allerede ført til rentenedsættelser, og vi forventer, at renterne vil falde yderligere.

En anden positiv tendens er, at danskernes købekraft er på vej til at blive genvundet. Den ligger nu for mange tæt på eller over niveauet før perioden med høj inflation, og der er

udsigt til, at danskernes købekraft vil stige yderligere i de kommende år.

Kombinationen af forbedret købekraft og faldende renter ventes også at understøtte boligmarkedet, hvor vi venter en yderligere fremgang i boligpriserne.

Beskæftigelsen er høj, og ledigheden er lav, og det ventes også at være tilfældet i de kommende år, selvom presset på arbejdsmarkedet ventes at blive dæmpet en smule.

Alt i alt har vi en økonomi, der står stærkt både i et historisk og et internationalt perspektiv.

Men lad os dykke ned i detaljerne.

Vi forventer høj vækst i dansk økonomi. Det skønnes, at BNP vil være vokset med 3,0 pct. i år, og at væksttempoet vil fortsætte i det nye år med en samlet fremgang på 2,9 pct. I 2026 forventer vi en mere moderat, men fortsat pæn vækst på 1,7 pct.

BNP ligger i dag 13 pct. højere end lige inden coronapandemien. For at sætte det i perspektiv ligger tysk BNP på samme niveau som i 2019.

De høje vækstrater, vi har set i dansk økonomi og også ser ind i de kommende år, er delvist trukket af særlige forhold. Det handler om en meget stor fremgang i eksporten – i høj grad af medicinalprodukter.

I de seneste år har BNP derudover været understøttet af en stor fremgang i søtransporten, mens genåbningen af Tyrasfeltet vil øge væksten i det kommende år.

Der er også kommet mere gang i andre dele af økonomien i løbet af i år, og det forventer vi mere af i de kommende år.

Det knytter sig særligt til mere fremgang i den indenlandske efterspørgsel, herunder fra et øget privatforbrug, som understøttes af en stigende købekraft hos husholdningerne.

Og også virksomhederne vil bredt set blive påvirket positivt af lavere renteniveauer og lidt stærkere vækstudsigter internationalt.

Dermed er de overordnede vækstudsigter for dansk økonomi ganske gunstige.

Der er dog selvsagt risici forbundet med prognosen. De seneste år er vi som oftest blevet positivt overrasket over økonomiens fremgang og robusthed, men det kan også gå den anden vej.

Der er ikke mindst stor usikkerhed knyttet til den geopolitiske situation og handelsmæssige spændinger mellem de største økonomier. Flere handelsrestriktioner kan potentielt få store konsekvenser for verdenshandlen.

Det vil kunne dæmpe væksten – globalt som i Danmark – blandt andet gennem svækkede eksportmuligheder for danske virksomheder.

Vores hovedscenarie er dog som nævnt fortsat flotte vækstudsigter.

Mens væksten fortsat ventes at være høj, så er det ikke tilfældet for inflationen.

Inflationen har nu siden midten af 2023 ligget tæt på eller under to procent. Og vi forventer, at den vil holde sig der i år og næste år.

Samtidig med at inflationen er faldet, er købekraften steget, og er nu for mange tilbage på niveauet fra før inflationen tog fart.

Mange vil dog stadig opleve priserne på især dagligvarer som høje. Det gælder fx prisen på kød, der i gennemsnit er steget med over 20 pct. siden før coronapandemien.

Det kan virke voldsomt, at priserne er steget så meget, som de er. Derfor er det rigtig positivt, at det er lykkedes at bringe inflationen ned, og at indkomsterne stiger.

Den tendens forventer vi vil fortsætte til næste år.

Lønniveauet er steget for mange. Stigningen i købekraften har særligt kunnet mærkes i foråret, hvor mange har fået store lønforhøjelser som følge af overenskomstaftalerne.

For mange lønmodtagere overstiger reallønnen nu niveauet i 2021. Det svarer til, at deres realløn er steget mere end 7 pct., siden inflationen toppede.

Vi ser også pæn optimisme på boligmarkedet, som hjælpes på vej af husholdningernes indkomstfremgang og af lidt lavere renter.

Der er godt gang i boligsalget igen, og både priserne på huse og lejligheder er steget igen i første halvår.

Den stærke udvikling i dansk økonomi har ikke mindst afspejlet sig på arbejdsmarkedet.

Beskæftigelsen er siden udgangen af 2019 vokset med 220.000 personer, og der er i dag mere end 3,2 millioner beskæftigede i Danmark.

Fremgangen har særligt været en følge af, at mange ældre, yngre samt personer på kanten af arbejdsmarkedet er kommet i beskæftigelse, mens der også er kommet meget international arbejdskraft til.

Kvalificeret international arbejdskraft har stået for 40 procent af den økonomiske vækst i Danmark siden 2015. Og de har bidraget til en stor del af det opjusterede finanspolitiske råderum over de seneste år.

Samtidig kan vi se, at flere og flere seniorer bliver længere tid på arbejdsmarkedet. Der har aldrig været flere seniorer i arbejde, end det er tilfældet er i dag.

Siden januar 2023 og frem til september i år er antallet af lønmodtagere, der arbejder ved siden af folkepensionen, steget med 28 pct.

Den generelt høje beskæftigelse i Danmark har skabt et stærkt fundament for dansk økonomi. Det har styrket husholdningerne. Og det har styrket de offentlige finanser. Det har været afgørende for, at dansk økonomi har klaret sig godt igennem de seneste år.

De seneste måneders udvikling har dog været en smule svagere. Der er fortsat fremgang i antallet af beskæftigede, men i et lidt lavere tempo end tidligere.

I seneste kvartal var der i den private sektor et fald i antallet af fuldtidsbeskæftigede for første gang siden 2020, og ledigheden har samtidig været stigende i en længere periode.

Det er dog værd at hæfte sig ved, at antallet af kontanthjælpsmodtagere er blevet ved med at falde. Der er i dag 3.000 færre kontanthjælpsmodtagere, end der var for et år siden.

Vi vurderer, at arbejdsmarkedet går ind i en periode med afdæmpning med lavere kapacitetspres, men med et fortsat højt beskæftigelsesniveau og lav ledighed.

Samlet set skønnes det, at beskæftigelsen vil være steget med 26.000 personer i år, men at væksten vil aftage til 5.000 beskæftigede til næste år, og blive til et lille fald på 5.000 i 2026.

Når der ventes en afdæmpning på arbejdsmarkedet, skal det blandt andet ses i sammenhæng med, at der i dele af økonomien har været en relativt svag produktivitetsudvikling. Det kan indikere, at nogle virksomheder har et behov for at tilpasse antallet af ansatte.

I denne Økonomiske Redegørelse har vi skrevet et temakapitel med fokus på netop de seneste års produktivitetsudvikling.

Samlet set har produktivitetsudviklingen været lidt svagere over de seneste fire år set i forhold til de foregående ti. Det ser måske ikke alarmerende ud på overfladen, men reelt set skal produktivitetsvæksten over de seneste år primært tilskrives aktivitet, der sker uden for Danmarks grænser. Det er ikke mindst tilknyttet aktiviteten i medicinalindustrien.

Hvis man kigger på den del af udviklingen, der knytter sig til produktion inden for Danmarks grænser, så er billedet noget anderledes. Fra 2019 til 2023 har der faktisk været en lille svækkelse af produktiviteten samlet set.

Vores analyse peger mod, at nedgangen dog i høj grad kan forklares ved midlertidige forhold. Det er fx som følge af arbejdskraftens sammensætning, hvor mange med svagere

tilknytning til arbejdsmarkedet, som har en lavere produktivitet, er kommet i beskæftigelse under det stærke opsving på arbejdsmarkedet.

Det er jo faktisk en positiv udvikling, og det kan også pege mod, at der kan være en højere produktivitetsvækst i vente i takt med, at de får mere erfaring og flere kompetencer.

Samlet set vurderer vi altså, at den seneste svage produktivtetsudvikling i dele af økonomien i høj grad er et midlertidigt fænomen oven på en stærk udvikling i økonomien.

Det er vigtigt at fremhæve, at vi fortsat er et af verdens mest produktive lande, hvilket har gjort os til et af verdens mest velstående lande.

Men det er et vigtigt område, som vi skal blive ved med at holde fokus på.

Til sidst et par ord om de offentlige finanser.

Højkonjunktoren og den rekordhøje beskæftigelse viser sig også i de offentlige finanser. I de seneste fem år har vi haft de største offentlige overskud i EU. Og vi forventer fortsatte overskud frem mod 2026.

De offentlige overskud afspejler den gunstige konjunktursituation, men også grundlæggende sunde strukturer i dansk økonomi. Det afspejles i den strukturelle saldo, der ligeledes forbliver positiv frem mod 2026.

Siden august er den strukturelle saldo opjusteret. Det skyldes til dels, at skønnene for de strukturelle indtægter fra selskabsskatten er opjusteret. Samtidig er skønnet for den strukturelle beskæftigelse opjusteret, herunder i lyset af, at beskæftigelsen er fortsat med at stige. Det er sket, uden at

indikatorerne på mangel på arbejdskraft er steget tilsvarende.

I en højkonjunktur bør finanspolitikken være stram og dermed dæmpe presset på økonomien. Og finanspolitikken er stram. Det ses ved, at den såkaldte flerårige finanseffekt – der måler aktivitetsvirkningen af finans- og strukturpolitikken i forhold til 2019 – fortsat er negativ både i år og de kommende to år.

Samtidig forventes kapacitetspresset at aftage i prognosen, hvilket tilsiger, at finanspolitikken kan gøres mindre stram. Og fra 2024 til 2025 planlægges finanspolitikken lempet fra det nuværende stramme niveau. Vi letter så at sige foden en smule fra bremsen.

På den måde understøtter finanspolitikken en blød landing for dansk økonomi. Det giver samtidig plads til at investere i blandt andet den grønne omstilling, lavere skatter for næsten alle danskere, flere penge til kommuner og regioner samt en styrkelse af vores sikkerhed og forsvar.

For at opsummere.

Dansk økonomi står fortsat rigtig stærkt.

Vi ser ind i nogle år med fortsat fremgang, men med en smule mindre damp på kedlerne på arbejdsmarkedet end de seneste år.

Der er dog fortsat mange usikkerheder, og ligesom vi er blevet positivt overraskede over økonomien de seneste år, kan det også gå den anden vej.

Derfor er det vigtigt at sikre de gode rammevilkår for dansk økonomi, hvilket vi har – og fortsat vil – arbejde hårdt for.

Tak for ordet